

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Mgr. Kateřina Zástřešková
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0394
Číslo	VY_32_INOVACE_2_ČJL_3.01_Práce s literárním textem
Tématický celek	Válka ve světové literatuře 20. století
Téma hodiny	Práce s literárním textem
Předmět	Jazyk český a literatura
Ročník/y/	3. ročník, učební obor
Anotace	V rámci této hodiny žáci budou samostatně pracovat s literární ukázkou, procvičí si základní literární terminologii a aplikují ji na textu. Součástí bude nejen kognitivní rozvoj, ale hlavně emocionální a estetický.
Očekávaný výstup	<ul style="list-style-type: none">- uvede základní rysy literárních děl s válečnou tematikou,- charakterizuje texty z hlediska formy a žánru.
Datum vypracování	16.3.2013
Druh učebního materiálu	Pracovní list

Pro učitele:

Očekávané výstupy:

- student vyjádří své pocity z přečteného textu,
- aktivně naslouchá,
- formuluje své dojmy z četby,
- dokáže vyjadřovat své postoje a pocity,
- vysvětlí změny životních hodnot pod vlivem vypjatých situací,
- vyjmenuje základní představitele tohoto období,
- orientuje se v základních literárních pojmech.

Výukové metody: výklad, diskuze, práce s textem

Učební pomůcky: čítanka, sešit, interaktivní tabule

Forma realizace: vyučovací hodina

Na začátku hodiny proběhne krátké opakování, zaměří se zejména na základní znaky válečné literatury, žánry, představitele.

Romain Rolland (1866 - 1944)

- *francouzský prozaik, dramatik, esejista, hudební kritik,*
- *nositel Nobelovy ceny za literaturu (1915).*

Dílo:

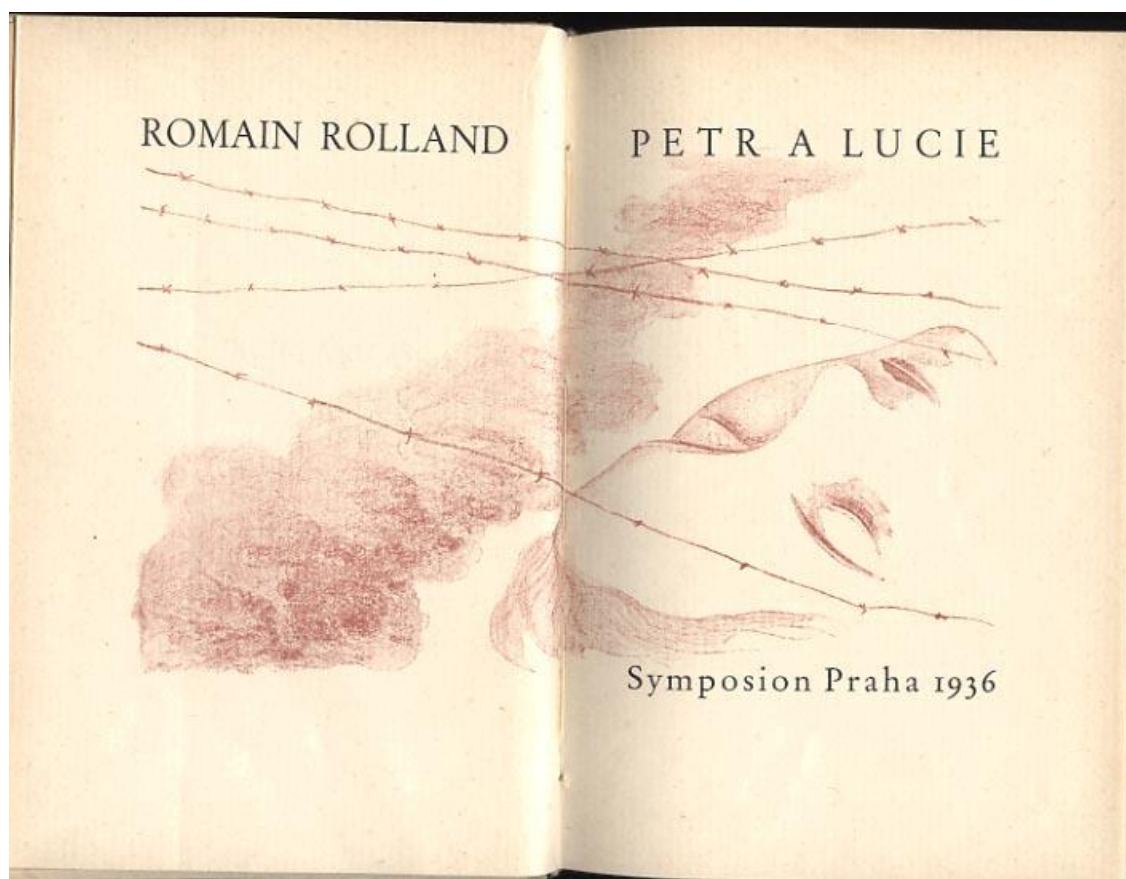
Petr a Lucie – nejslavnější protiválečná novela staví proti úpadku morálních a společenských hodnot za 1. světové války milostný cit dvou mladých lidí, kteří v závěru tragicky hynou pod troskami chrámu.

Dobrý člověk ještě žije – jadrný a rozmarný příběh životem kypícího venkovana za francouzské renesance.

Jan Kryštof – komponován jako symfonie do 4 částí, líčí dětství, mládí a umělecký úspěch mladého německého skladatele v Paříži v době mezi Pařížskou komunou a 1. světovou válkou.

Pro žáky:

Samostatná práce s obrázkem.

a) Jaké dojmy ve vás vyvolává tento obrázek?

b) Zařaďte následující ukázkou do kontextu knihy

Ukázka 1

V té chvíli Lucie, jež zrovna vášnivým pohledem políbila drahého přítele (oči máje přivřeny a rty pootevřeny, zdál se ztracen v slastné extázi, a jakoby nadnášen věčnou radostí, pozdvihoval hlavu k oné nejvyšší Síle, kterou člověk pudově hledá vždycky nahore), užasle spatřila v červeném a zlatém okně postranní kaple tvář té rusovlásky. A zatímco tak na ni mlčky pohlížela, trnouc úžasem, znovu na té zvláštní tvářičce uviděla onen výraz zděšení a soucitu. V témž okamžiku se silný pilíř, o nějž se opírali, pohnul a celý kostel se do základů zachvěl. Srdce zabušilo v Lucii tak, že v ní přehlušilo rachot výbuchu a křik věřících, a nemajíc kdy se bát nebo trpět, vrhla se, aby ho jako slepice svá kuřátka zakryla vlastním tělem, vrhla se na Petra, blaženě se usmívajícího

při zavřených očích. Mateřským objetím si tu drahou hlavu ze všech sil přitiskla do klína a sklonila se nad Petrem, s ústy na jeho šíji, takže byli schouleni v nepatrné klubíčko.

- c) Kde se jinde v literatuře vyskytuje podobný motiv nešťastné lásky?
- d) Charakterizujte vypravěčský styl autora.
- e) Vysvětlete slovo *tetelít*, použijte v jiné větě.
- f) Najděte příklady kontrastu v ukázce č. 2.
- g) Jednou větou vyjádřete hlavní myšlenku ukázky č. 2.
- h) Jaký byste dali ukázce č. 2 název, proč?
- i) Která čtyři slova jsou v textu č. 2 podle vás klíčová, odůvodněte.

Ukázka 2:

Březen se vrátil a s ním delší den a ptačí zpěvy. Ale zároveň s délkou dnů vzrůstaly také příšerné válečné plameny.

Vzduch se horečně tetelil očekáváním jara a očekáváním zkázy. Bylo slyšet, jak sílí obludné dění a jak se srážejí zbraně milionů nepřátel, shromažďovaných již několik měsíců za hrázemi zákopů a přichystaných zaplavit jako bouřlivý mořský příboj celou střední Francii i s hlavním městem. Stín děsivých pověstí předcházel tuto pohromu: fantastické zprávy o otravných plynech, o jedech, jimž bude naplněn všechen vzduch a jež prý se snesou na celé rozsáhlé kraje a všechno živé v nich zničí jako dusivá oblaka ze sopky Mont Pelé. Také návštěvy německých letadel, čím tím častější, dovedně udržovaly vzrušení v celé Paříži.

Petr a Lucie se stále vzpírali vědět něco z toho, co se dalo v jejich okolí; ale mírná všeobecná rozjitřenost, kterou bezděky vdechovali také oni v tom vzduchu obtěžkaném hrozbami, rozněcovala touhu, jež kvasila v jejich mladých tělech. Tři válečná léta nakazila evropské duše mravní lehkomyšlností a ta vnikla i do duší nejpočetnějších. A Petr a Lucie neměli náboženské víry. Ale byli chráněni jemností svých srdcí, svým pudovým studem. Jenže potají se rozhodli, že se jeden druhé oddají, ještě než je od sebe oddělí slepá lidská krutost. Ještě si to neřekli. Až jednou večer...

Když tak jednou v polovici března vyšli od večere, uslyšeli signály leteckého poplachu. Uchýlili se jako před náhlým lijákem do nejbližšího krytu a chvíli se bavili pozorováním svých náhodných sousedů. Protože však nebezpečí se zdálo ještě daleko, nebo snad již zažehnáno, třebaže nic neoznamovalo konec poplachu, Petr a Lucie se vydali, vesele žvatlajíce, zase na cestu, neboť se nechtěli vrátit domů příliš pozdě. Šli starou, tmavou úzkou uličkou nedaleko sv. Sulpicia. Zrovna prošli kolem fiakru, stojícího před širokými vraty; kůň i kočí spali. Sotva ušli dvacet kroků po protější chodníku, všechno kolem nich se náhle zatřásl: oslňující rudý záblesk, rachotivé hromové dunění, déšť vytrhaných prejzů a rozbitých oken. Ve výklenku domu,

který v těch místech prudce vybíhal do uličky, přitiskli se ke zdi a jejich těla se křečovitě objala. V záři toho záblesku uviděli ve svých očích lásku i hrůzu. A když je zahalila zase noc, Luciin hlas zaprosil:

"Ne! Já ještě nechci!"

A Petr ucítil na rtech její rty a vášnivé zuby. Stáli tak v objetí a chvěli se v temnotách ulice. Na několik kroků od nich lidé, kteří vyběhli z domů, vytahovali z trosek rozbitého fiakru dokonávajícího kočího a potom šli zrovna kolem nich; z nešťastníkovy těla kapala krev. Petr a Lucie stáli strnulí hrůzou a přitisknutí k sobě tak těsně, že se jim potom, když se v nich probudilo zase vědomí, zdálo, že jejich těla byla v tom objetí nahá. Uvolnili si ruce a rty semknuté jako kořeny a vpijející milovanou bytost. A oba se najednou rozechvěli.

Použité zdroje:

ROLLAND, R. *Petr a Lucie*. Praha: Český klub, 2000, 93 s. ISBN 80-85637-55-3.

Autorem materiálu a všech jeho součástí je, není-li uvedeno jinak, Mgr. Kateřina Zástřešková.

